

Gunilla och Rasmus svarar

I den här spalten kommer vi, Gunilla och Rasmus, att ta upp frågor som kan beröra både adopterade och adoptivfamiljer. Ofta finns det inte ett universellt svar - utan snarast handlar det om vad som kan vara mer eller mindre rätt för den enskilda personen eller familjen! Från våra olika perspektiv kommer vi i fortsättningen att ta upp olika tankar kring adoption. Du är välkommen att själv komma med frågor till den här spalten.

En fråga som adoptivföräldrar kan brottas med är:

Ska man berätta allt man vet för barnet om dess bakgrund i de fall när det finns mycket svåra saker som exempelvis fysisk och psykiskt våld, sexuella övergrepp eller andra hemska trauman?

Gunilla: Det här kan vara ett svårt etiskt dilemma eftersom grunden alltid måste vara att varje barn har rätt till att äga sin historia och det får inte finnas en tveksamhet hos barnet kring att föräldrar kan undanhålla viss information. Generellt är det viktigt att barnet är den första som får kännedom om sin historia – rätten för varje individ att få äga sin historia och att som adopterad själv få avgöra i vuxen ålder vem man vill dela sin historia med. Att känna sin historia är en viktig del av ens identitet oavsett hur mycket eller lite man vet. Det är också en viktig del för att barnet ska kunna "att få ihop" saker och ting – att sätta in sig själv och den nya familjen i ett sammanhang och skapa begriplighet. När det finns mycket svåra saker i historien blir det smärtsamt – för både föräldrar och barn. Jag tänker att det börjar med att föräldrarna själva måste

kunna förhålla sig till sitt barns bakgrund och för det kan man behöva få hjälp att prata om innan de kan prata om det för sitt barn. Om man som förälder oroar sig eller grubblar över sitt barns bakgrund är det viktigt att man söker hjälp för att prata om det svåra. Ibland kan saker bli större än de behöver vara för att man oroar sig. Självklart måste svårare saker i historien anpassas till barnets ålder och utveckling. Även här tänker jag att det ibland kan vara klokt att rådgöra med någon annan inför att man pratar med barnet om det svåra för att få stöd och råd kring hur och när det är lämpligt att prata. Det kan även behövas tid både före och efter ett sådant samtal så att man kan ta hand om reaktioner och tankar som kanske inte kommer med en gång. Sedan ska vi ju inte glömma att barn ofta vet mer än de kan uttrycka och ibland är det även barnet som tar upp det svåra utan att föräldrarna är beredda. Det viktiga i ett trauma är inte alltid själva traumat i sig utan hur vi tar hand om och agerar efteråt. Det värsta som kan hända är när det blir en "familjehemlighet" som finns men som ändå inte pratas om eller i värsta fall blir känd i efterhand genom bakgrundsdocument hos svenska myndigheter. Sedan är det ju inte självklart att alla adopterade

vill prata om eller veta alla detaljer i sin historia – allt bygger på respekt för vad varje person ytterst vill och att man ställer sig frågan för vems behov – föräldrarnas eller barnets?

Rasmus: Jag tycker att man alltid ska berätta för barnet om deras bakgrund, speciellt i fall där barnet har många funderingar kring sin bakgrund. Oavsett händelse så är det viktigt att vara så ärlig som möjligt. Det är viktigt att ha en bra relation till sitt barn och att vara ärlig är en bra grund för att kunna bygga en bra relation. Hur man framför svåra och jobbiga saker för sitt barn är komplicerat eftersom barn oftast kan bli väldigt ledsna och kan skuldbelägga sig själva. Därför är det viktigt att känna av när och hur man ska framföra det svåra och försöka avdramatisera det jobbiga. Det är även viktigt att man är tydlig med att det inte är något fel på barnet och att barnet alltid ska känna att det kan prata om tankar som kommer att uppstå. Det viktigaste är nog att föräldrar har förståelse för hur barnet kan känna och ge stöd åt det. Ibland kan barn behöva prata med andra än föräldrar.

Gunilla Cederholm Wilhelmsson, verksam som leg psykoterapeut och familjeterapeut vid Lainio Centret och sedan många år är specialiserad på adoptionsspecifika frågeställningar, barn med special needs och arbetar med stöd till adoptivfamiljer och adopterade.

Rasmus Cederholm, adopterad, 18 år och studerande. Du når Gunilla och Rasmus via mail: adoption.familj@telia.com